

กพร. เศรษฐกิจปริทรรศน์

(DPIM Economic Review)

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนตุลาคม 2552

สารบัญ

หน้า

สถานการณ์เศรษฐกิจมหภาค

1

ข่าวสารเศรษฐกิจแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐาน

- ข่าวสารในประเทศ

4

- ข่าวสารต่างประเทศ

6

สถานการณ์แร่และอุตสาหกรรมพื้นฐาน

- สถานการณ์และแนวโน้มตลาดแร่หลักของโลก

8

- ราคาแร่และโลหะที่น่าสนใจ

10

มุมมองทางเศรษฐศาสตร์

- โครงสร้างแรงจูงใจในการบริหารจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อม

13

สารความรู้

- ความหมายและความสำคัญของกฎบัตรอาเซียน

15

กลุ่มเศรษฐกิจแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐาน (ศอ.)

สำนักบริหารยุทธศาสตร์ (สบย.)

โทร. 022023672-3

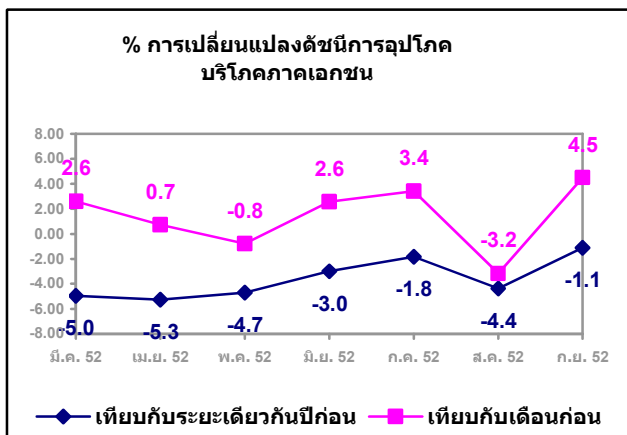
ความคิดเห็นที่ปรากฏใน กพร. เศรษฐกิจปริทรรศน์ เป็นความเห็นส่วนตัวของผู้เขียนแต่ละคน
มิได้สะท้อนถึงความเห็นของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ (กพร.) แต่อย่างใด

ภาวะเศรษฐกิจมหภาคเดือนกันยายน 2552

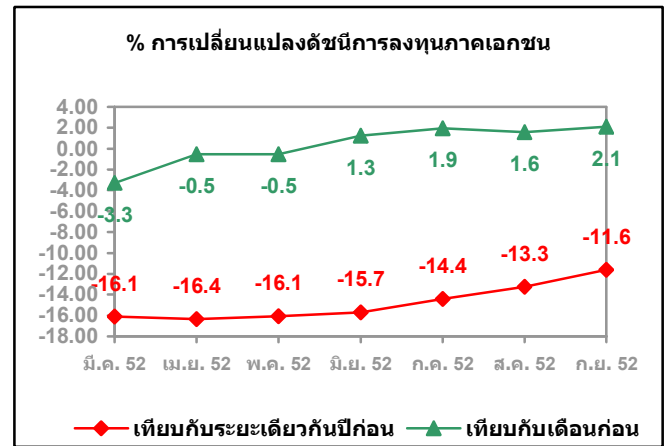
โดย นายบุญวัฒน์ ขุนอินทร์

จากรายงานเศรษฐกิจและการเงินเดือนกันยายน 2552 ของธนาคารแห่งประเทศไทย การฟื้นตัวทางเศรษฐกิจในเดือนกันยายนปรับตัวดีขึ้น จากการเพิ่มขึ้นของการบริโภคภาคเอกชน และการใช้จ่ายจากภาครัฐ รวมทั้งอุปสงค์จากต่างประเทศที่ปรับตัวดีขึ้นตามเศรษฐกิจโลก แม้ว่าการส่งออกจะยังหดตัวอย่างต่อเนื่อง แต่เป็นการหดตัวในอัตราที่ลดลง สอดคล้องกับการผลิตภาคอุตสาหกรรมที่ปรับตัวเพิ่มขึ้นทั้งการผลิตเพื่อขายในประเทศ และเพื่อการส่งออก ส่วนการลงทุนภาคเอกชนแม้จะดีขึ้นแต่ยังอยู่ในระดับต่ำ โดยมีรายละเอียดดังนี้

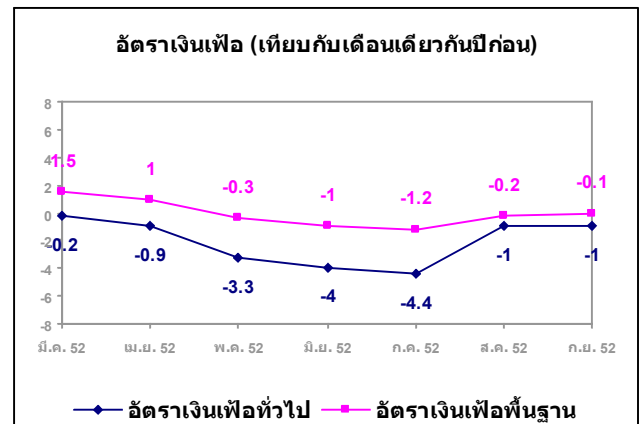
ดัชนีการอุปโภคบริโภคภาคเอกชน ขยายตัวร้อยละ 4.5 เมื่อเทียบกับเดือนก่อน และหดตัวร้อยละ 1.1 เมื่อเทียบกับระยะเดียวกันของปีก่อนหดตัว เป็นการหดตัวที่ลดลงจากร้อยละ 4.4 ในเดือนก่อน การอุปโภคบริโภคภาคเอกชนปรับตัวดีขึ้นเนื่องจากการใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นในกลุ่มสินค้าคงทน ซึ่งเป็นผลมาจากการเร่งเบิกจ่ายงบประมาณของภาครัฐ รายได้เกษตรกรที่เพิ่มขึ้น การว่างงานที่ลดลง และความเชื่อมั่นของผู้บริโภคที่ปรับตัวดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

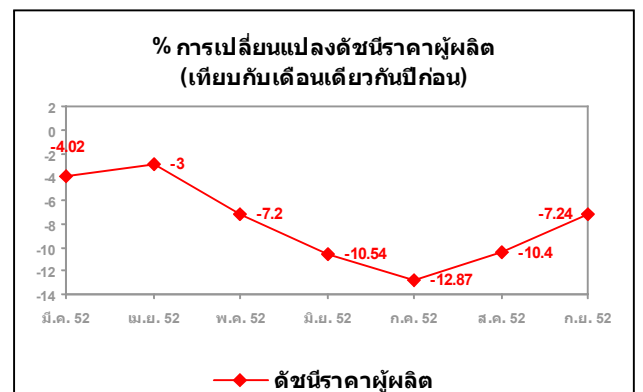
ดัชนีการลงทุนภาคเอกชน มีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้น โดยขยายตัวร้อยละ 2.1 เมื่อเทียบกับเดือนก่อนหน้า และหดตัวร้อยละ 11.6 เมื่อเทียบกับระยะเดียวกันปีก่อน เป็นการหดตัวลดลงจากร้อยละ 13.3 ในเดือนก่อน แต่ยังอยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ ส่วนใหญ่เป็นการลงทุนในเครื่องจักรและอุปกรณ์ในอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ เครื่องใช้ไฟฟ้า และยานยนต์

อัตราเงินเฟ้อทั่วไป และอัตราเงินเฟ้อพื้นฐาน ติดลบร้อยละ 1.0 และ 0.1 ตามลำดับ ซึ่งเป็นการติดลบในอัตราที่น้อยลง เป็นผลมาจากอุปสงค์ทั้งในประเทศและต่างประเทศที่ปรับตัวดีขึ้นตามลำดับ และผลจากราคาพลังงานที่ปรับตัวสูงขึ้น

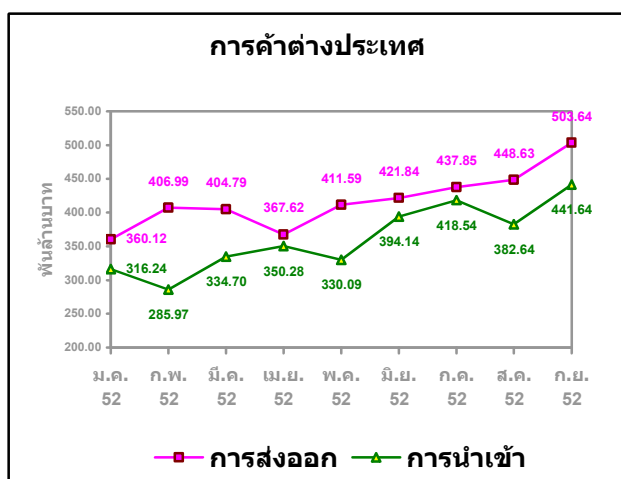
ดัชนีราคาผู้ผลิต หดตัวร้อยละ 7.24 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน หดตัวน้อยลงเมื่อเทียบกับร้อยละ 10.4 ในเดือนก่อน ซึ่งเป็นผลจากราคาในหมวดผลผลิตเกษตรกรรมหมวดผลิตภัณฑ์จากเหมืองแร่ และหมวดผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ปรับตัวเพิ่มขึ้นจากเดือนก่อนตามราคาในตลาดโลก

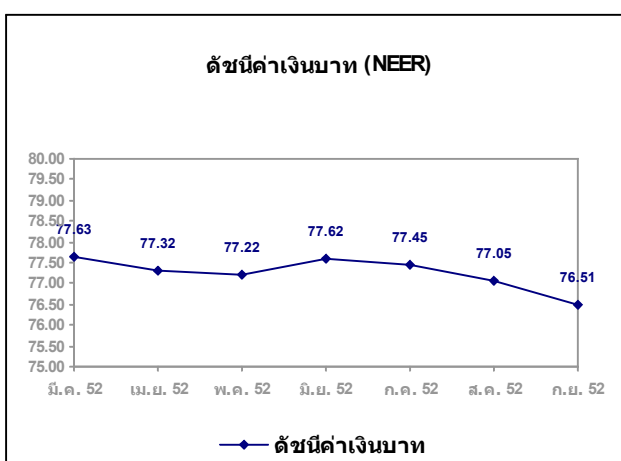
การส่งออก มีมูลค่า 503,637.8 ล้านบาท หดตัวร้อยละ 8.4 เมื่อเทียบกับระยะเดียวกันของปีก่อน ปรับตัวดีขึ้นมากจากที่หดตัวร้อยละ 16.8 ในเดือนก่อน ทั้งนี้เป็นผลมาจากการส่งออกทั้งสินค้าเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมปรับตัวดีขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งออกทองคำที่สูงถึง 34,239.4 ล้านบาท

การนำเข้า มีมูลค่า 441,643.8 ล้านบาท หดตัวร้อยละ 17.7 เมื่อเทียบกับระยะเดียวกันของปีก่อน หดตัวลดลงจากเดือนก่อนที่หดตัวร้อยละ 31.5 โดยเป็นการหดตัวลดลงในทุกหมวดทั้งการนำเข้าเพื่อการบริโภค การลงทุน และการผลิต

ดุลการค้า ยังคงเกินดุลอย่างต่อเนื่อง โดยในเดือนนี้เกินดุล 61,994 ล้านบาท ทำให้ดุลการค้าตั้งแต่เดือน ม.ค. - ก.ย. 2552 เกินดุลรวมทั้งสิ้น 508,818.8 ล้านบาท

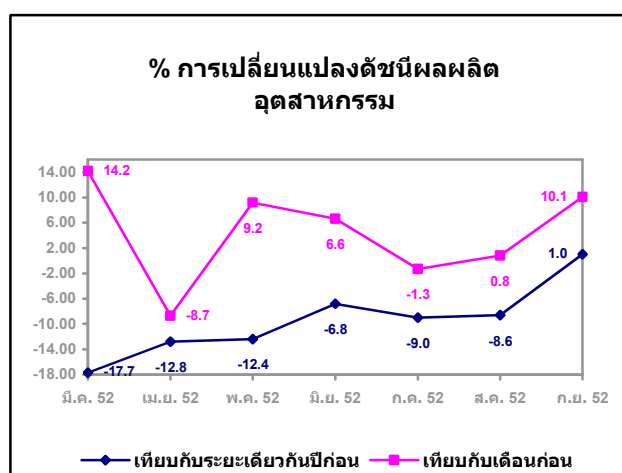
อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาท เงินบาทมีการอ่อนค่าลงในหลายสกุลเงินที่สำคัญ เช่น เงินยูโร เยน ริงกิตมาเลเซีย ดอลลาร์สิงคโปร์ และรูเปียนอินเดีย ขณะที่เงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐฯ ปอนด์ และดอลลาร์ฮ่องกงแข็งค่าขึ้นทำให้ **ดัชนีค่าเงินบาท** อ่อนค่าลงมาอยู่ที่ระดับ 76.51

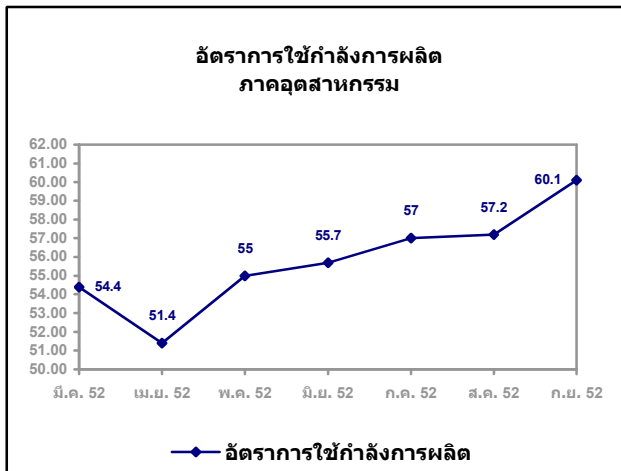

สกุลเงิน	ส.ค. 2552	ก.ย. 2552
ดอลลาร์สหรัฐฯ	34.02	33.83
ปอนด์	56.22	55.13
ยูโร	48.47	49.16
เยน (ต่อ 100 เยน)	35.83	36.94
ดอลลาร์ฮ่องกง	4.38	4.36
ริงกิตมาเลเซีย	9.66	9.67
ดอลลาร์สิงคโปร์	23.56	23.72
รูเปีย (ต่อ 1,000 รูเปีย)	3.41	3.43

และจากรายงานดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมเดือนกันยายน 2552 ของสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม มีรายละเอียดดังนี้

ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม ขยายตัวร้อยละ 1 เมื่อเทียบกับระยะเดียวกันปีก่อน นับเป็นการขยายตัวเป็นบวกครั้งแรกในรอบ 11 เดือนหลังจากเกิดภาวะวิกฤตเศรษฐกิจนับตั้งแต่กลางปี 2551 เป็นต้นมา และขยายตัวร้อยละ 10.1 เมื่อเทียบกับเดือนก่อน โดยเฉพาะการขยายตัวของอุตสาหกรรมการผลิต Hard disk drive การกลั่นปิโตรเลียม และการผลิตเหล็ก ขณะที่การผลิตยานยนต์เริ่มฟื้นตัวอย่าง 뚜렷ขึ้น ซึ่งเป็นผลมาจากมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของทั่วโลกที่ส่งผลให้ภาคอุตสาหกรรมไทยฟื้นตัวตามไปด้วยทำให้ **อัตราการใช้กำลังการผลิต** ปรับตัวเพิ่มขึ้นมาอยู่ที่ร้อยละ 60.1 ซึ่งเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 57.2 ในเดือนก่อน

ภาพรวมเศรษฐกิจไทยของไตรมาสที่ 3 ปี 2552

จากรายงานแนวโน้มเงินเฟ้อ ตุลาคม 2552 ของธนาคารแห่งประเทศไทย รายงานว่าสภาวะเศรษฐกิจในไตรมาสที่ 2 และครึ่งที่ทางเศรษฐกิจในไตรมาสที่ 3 ซึ่งว่าเศรษฐกิจไทยพ้นจากสภาวะถดถอย (Recession) แล้ว

ครึ่งที่ทางเศรษฐกิจในไตรมาสที่ 3 ที่แสดงสัญญาณของการฟื้นตัวอย่างต่อเนื่องจากไตรมาสก่อนหน้า คือ การฟื้นตัวของอุปสงค์ภาคเอกชนและการส่งออก สอดคล้องกับการปรับตัวที่ดีขึ้นของภาคการผลิตและความเชื่อมั่นของผู้บริโภคและนักลงทุน

ผลผลิตมวลรวมในประเทศ (GDP) ในไตรมาสที่ 3 ขยายตัวร้อยละ 2.1-2.6 เมื่อเทียบกับไตรมาสที่ 2 แต่ยังหดตัวร้อยละ 3-3.5 เมื่อเทียบกับจากไตรมาสเดียวกันของปีก่อน

GDP Growth	% QoQ	% YoY
2551 Q4	-5.9	-4.2
2552 Q1	-1.8	-7.1
2552 Q2	2.3	-4.9
2552 Q3	2.1-2.6	(-3.5) - (-3.0)

แนวโน้มเศรษฐกิจมหภาคที่ดีขึ้นทำให้ธนาคารแห่งประเทศไทยปรับประมาณการอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (การขยายตัวของ GDP) ของปี 2552 เพิ่มขึ้นจากติดลบร้อยละ 3.0-4.5 เป็นติดลบร้อยละ 2.5-3.5 สำหรับปี 2553 คาดว่าอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจจะขยายตัวประมาณร้อยละ 3.3-5.3 จากเดิมร้อยละ 3.0-5.0

ประมาณการ	2552	2553
อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ	(-3.5) – (-2.5)	3.3 – 5.3
อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (เดิม)	(-4.5) – (-3.0)	3.0 – 5.0

แหล่งข้อมูลอ้างอิง

- รายงานเศรษฐกิจและการเงินเดือนกันยายน 2552
ธนาคารแห่งประเทศไทย
- รายงานแนวโน้มเงินเฟ้อ ตุลาคม 2552
ธนาคารแห่งประเทศไทย
- รายงานบทวิเคราะห์ดัชนีราคาผู้ผลิตเดือนกันยายน 2552
สำนักดัชนีเศรษฐกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์
- มูลค่าการส่งออก-นำเข้า และดุลการค้า
สำนักปลัดกระทรวงพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์
- รายงานดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมเดือนกันยายน 2552
สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม

ข่าวเศรษฐกิจและ อุตสาหกรรมพื้นฐานในประเทศ

โดย นายจรินทร์ ชลไพศาล

กระทรวงพาณิชย์ชะลอการขึ้นราคาเหล็ก-ทองแดง

กระทรวงพาณิชย์เปิดเผยว่า ขณะนี้ผู้ประกอบการสินค้ากลุ่มนม เหล็ก และทองแดง ได้ยื่นหนังสือขอปรับราคาสินค้ามาขึ้น กรมการค้าภายในเนื่องจากราคาราคาวัตถุดิบในตลาดโลกสูงขึ้น เช่น เหล็กแท่งยาว (บิลเลต) และเหล็กแท่งแบน (สแลบ) ปรับเพิ่มขึ้นจากช่วงต้นปีอย่างต่อเนื่องจากตันละประมาณ 400 ดอลลาร์สหรัฐ เป็นตันละ 500-600 ดอลลาร์สหรัฐ

อย่างไรก็ตาม ขณะนี้กระทรวงพาณิชย์ยังไม่มีนโยบายให้ขึ้นราคาสินค้าทุกรายการจนถึงสิ้นปี ตามนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์เพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการให้ประชาชน

(ที่มา: www.thairath.co.th วันที่ 22 ตุลาคม 2552 และ www.dailynews.co.th วันที่ 30 ตุลาคม 2552)

เหล็กสยามยามาโตะเสียหายจากคำสั่งระงับดำเนินการ

บริษัท เหล็กสยามยามาโตะ จำกัด ผู้ผลิตและส่งออก เหล็กโครงสร้างรูปพรรณรีดร้อนเปิดเผยว่า ขณะนี้บริษัทประสบปัญหาไม่สามารถเดินหน้าขยายการลงทุนโรงงานแห่งที่ 2 ได้เนื่องจากเป็น 1 ใน 76 โครงการที่ศาลปกครองมีคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวให้ระงับการดำเนินการในพื้นที่มาบตาพุดและบริเวณใกล้เคียงทำให้บริษัทได้รับผลกระทบ 6 ประเด็น คือ 1) ค่าใช้จ่ายจากการผิดสัญญาการก่อสร้าง 2) การฟ้องร้องค่าเสียหายจากคู่ค้า คู่สัญญาต่างๆ 3) ไม่สามารถเบิกจ่ายเงินให้กับผู้รับเหมาได้ 4) ต้องจ่ายดอกเบี้ยเงินกู้เพื่อซื้อเครื่องจักร 30 ล้านบาทต่อเดือนโดยไม่มีการผลิต 5) ต้องจ่ายเงินเดือนให้พนักงานใหม่ 300 คน ทั้งๆ ที่ไม่มีการผลิต และ 6) ทำให้ความเชื่อมั่นของนักลงทุนต่างชาติลดลง

ขณะนี้บริษัทฯ พยายามจัดทำข้อมูลเพื่อชี้แจงไปยังศาลปกครองเนื่องจากโครงการลงทุนนี้ได้รับความเห็นชอบ EIA ในวันที่ 15 สิงหาคม 2550 และได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานจากการนิคมอุตสาหกรรม (กนอ.) ในวันที่ 22 สิงหาคม 2550 ก่อนที่รัฐธรรมนูญจะมีผลบังคับใช้ในวันที่ 24 สิงหาคม 2550 จึงไม่น่าจะเข้าข่ายโครงการที่จะต้องถูกระงับ

(ที่มา: www.prachachat.net วันที่ 22 ตุลาคม 2552)

บางกอกกล๊าสเตรียมย้ายฐานการผลิตไปขอนแก่นและอยุธยา

บริษัท บางกอกกล๊าส จำกัด เปิดเผยว่าภายใน 5-10 ปีนี้ โรงงานผลิตขวดแก้วที่ตั้งอยู่ย่านถนนรังสิต-นครนายก จังหวัดปทุมธานีจะค่อยๆ ลดกำลังผลิตลง และไปขยายการลงทุนใหม่ที่จังหวัดขอนแก่นและอยุธยาแทน เนื่องจากพื้นที่ตั้งโรงงานในปัจจุบันเริ่มมีชุมชนมากขึ้น ทั้งนี้ ปัจจุบันโรงงานมีเตาเผาขวดแก้ว 4 เตา กำลังการผลิตประมาณ 900 ตันต่อวัน

นอกจากนี้ ผลกระทบจากวิกฤติเศรษฐกิจทำให้บริษัทปรับยอดขายปี 2552 ใหม่จากเดิมที่ระดับ 7,400 ล้านบาท เหลือเพียง 6,500 ล้านบาท หรือลดลงประมาณร้อยละ 6 เมื่อเทียบกับปีก่อน ทั้งนี้ ปัจจุบันสินค้าส่วนใหญ่ของบริษัทประมาณร้อยละ 90 เป็นการผลิตเพื่อจำหน่ายภายในประเทศ อย่างไรก็ตามบริษัทวางแผนว่าจะเพิ่มสัดส่วนการส่งออกมากขึ้น

(ที่มา: www.thannews.th.com วันที่ 22-24 ตุลาคม 2552)

ราคาทองคำผันผวนส่งผลให้คำสั่งซื้อเครื่องประดับทองชะงัก

สมาคมผู้ค้าอัญมณีไทยและเครื่องประดับเปิดเผยว่า การที่ราคาทองคำในตลาดโลกได้ปรับตัวสูงขึ้นก่อให้เกิดผลทั้งด้านบวกและด้านลบต่ออุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับของไทย ผลด้านบวก คือ ทำให้มูลค่าการส่งออกอัญมณีและเครื่องประดับเพิ่มขึ้น ส่วนผลด้านลบที่เกิดขึ้น คือ ทำให้คำสั่งซื้อเครื่องประดับที่ทำด้วยทองคำในช่วงไตรมาสที่ 4 เกิดการชะงักงันเนื่องจากทั้งผู้ผลิตและผู้นำเข้าต่างชะลออุตสาหกรรมราคาที่ยังมีความผันผวนมาก

ทั้งนี้ ในช่วงไตรมาสที่ 4 สินค้าอัญมณีและเครื่องประดับที่เป็นชิ้นงานเริ่มขยายตัวดีขึ้นในลักษณะค่อยเป็นค่อยไป ขณะที่การส่งออกทองคำแท่งยังขยายตัวได้ดียิ่งขึ้นต่อเนื่อง สมาคมฯ คาดการณ์ว่าในปี 2552 มูลค่าการส่งออกอัญมณีและเครื่องประดับของไทยจะมีมูลค่าไม่ต่ำกว่า 3 แสนล้านบาท หรือขยายตัวประมาณร้อยละ 10 โดยเป็นการขยายตัวจากการส่งออกทองคำเป็นหลัก ส่วนการส่งออกอัญมณีที่เป็นชิ้นงานคาดว่าจะหดตัวประมาณร้อยละ 10 เมื่อเทียบกับปีก่อน

(ที่มา: www.thannews.th.com วันที่ 18-21 ตุลาคม 2552)

คอตโต้ เน้นทำตลาดกลุ่มอาเซียน

บริษัท สยามซานิทารีแวร์ อินดัสทรี จำกัด เจ้าของ สุภัณฑ์ตราคอตโต้ในเครือ SCG เปิดเผยว่า ในปี 2553 บริษัทจะให้ความสำคัญกับการทำตลาดต่างประเทศในแถบภูมิภาคอาเซียนให้มากขึ้น โดยจะเริ่มทำตลาดในประเทศเวียดนามก่อนเพราะมีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจดี ทั้งนี้ บริษัทฯ ตั้งเป้าเพิ่มสัดส่วนการส่งออกจากร้อยละ 27 ในปัจจุบัน เป็นร้อยละ 40 ภายใน 3-4 ปีข้างหน้า

สาเหตุที่บริษัทให้ความสำคัญกับตลาดส่งออกในภูมิภาคอาเซียนเพิ่มขึ้นเพื่อต้องการสร้างความสมดุลในตลาดส่งออกเนื่องจากขอดส่งออกไปยังภูมิภาคยุโรปและสหรัฐอเมริกาลดลงร้อยละ 30 หลังเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ (ที่มา: www.maticchon.co.th วันที่ 27 ตุลาคม 2552)

จีนทุ่มทุนไล่ซื้อเหมืองแร่ใน สปป.ลาว

อัครราชทูตที่ปรึกษาฝ่ายการพาณิชย์ประจำสปป.ลาวเปิดเผยว่า ในช่วง 7 เดือนแรกของปี 2552 ประเทศไทยเป็นประเทศที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนในสปป.ลาวมากที่สุดรองลงมา คือ เวียดนาม และจีน โดยไทยมีโครงการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนทั้งสิ้น 179 โครงการคิดเป็นเงิน 4,145 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

อุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนในสปป.ลาวมากที่สุด คือ อุตสาหกรรมเหมืองแร่จำนวน 32 โครงการ เงินลงทุน 2,254 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ คิดเป็นร้อยละ 51.4 ของโครงการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนทั้งหมด ทั้งนี้จีนเป็นประเทศที่เข้าไปลงทุนในอุตสาหกรรมเหมืองแร่ของสปป.ลาวค่อนข้างมากเนื่องจากเศรษฐกิจยังงอกงามด้วยดี โดยลักษณะการเข้าไปลงทุนจะเป็นรูปแบบการซื้อกิจการเหมืองแร่โดยเฉพาะอย่างยิ่งแร่ทองคำและทองแดงต่อจากประเทศอื่น โดยไม่ต้องเสียเวลาไปขอใบอนุญาตทำเหมืองใหม่ (ที่มา: www.prachachat.net วันที่ 26 ตุลาคม 2552)

SCG และสยามยามาโตะเผยทำ CSR ในพื้นที่มาบตาพุดอย่างต่อเนื่อง

กลุ่มธุรกิจเคมีภัณฑ์ เครือซีเมนต์ไทยเปิดเผยว่า บริษัทได้ดำเนินการด้าน CSR ในพื้นที่มาบตาพุดอย่างต่อเนื่อง โดยใช้งบประมาณราว 60 ล้านบาทต่อปี มีชุมชนที่ได้ประโยชน์ถึง 31 ชุมชน

ในขณะที่บริษัท เหล็กสยามยามาโตะ จำกัด เปิดเผยว่า ช่วงที่ผ่านมาบริษัทได้ทำโครงการ CSR ในพื้นที่อย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับชุมชน และบริษัทมีแผนที่จะขอรับรองมาตรฐานว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมจากกรมโรงงานอุตสาหกรรมอีกด้วย (ที่มา: www.prachachat.net วันที่ 22 ตุลาคม 2552)

SCG เผยกำไรไตรมาส 3 เพิ่มขึ้นร้อยละ 18 เมื่อเทียบกับปีก่อน

บริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) หรือ SCG เปิดเผยว่า ในช่วงไตรมาสที่ 3 ของปี 2552 บริษัทมีกำไรสุทธิ 6,988 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 18 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน และเพิ่มขึ้นร้อยละ 2 เมื่อเทียบกับไตรมาสก่อน ทั้งนี้ผลการดำเนินงานที่ดีขึ้นเป็นผลมาจากธุรกิจกระดาษและธุรกิจเคมีภัณฑ์ซึ่งมีราคาผลิตภัณฑ์สูงขึ้น

ในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2552 บริษัทฯ มียอดขายสุทธิ 176,634 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 26 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน และมีกำไรสุทธิ 19,013 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 6 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน (ที่มา: www.bangkokbiznews.com วันที่ 28 ตุลาคม 2552)

ข่าวเศรษฐกิจและ อุตสาหกรรมพื้นฐานต่างประเทศ

โดย นางสาวกรร เกสอเนน

Sonami ของชิลี คาดว่าในปี 2553 ราคาทองแดงเพิ่มสูงขึ้น

Sonami สมาคมเหมืองแร่ ของประเทศชิลี คาดว่าในปี 2553 ราคาเฉลี่ยของทองแดงจะเพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ 19 อยู่ที่ระดับ 2.50 เหรียญสหรัฐต่อปอนด์ จากราคาเฉลี่ยในปีนี้อยู่ที่ระหว่าง 2.10 -2.30 เหรียญสหรัฐต่อปอนด์ และผลผลิตของประเทศ ซึ่งเป็นผู้ผลิตทองแดงรายใหญ่ที่สุดของโลก จะเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 5-6 เมื่อเทียบกับปี 2552 ที่คาดการณ์ไว้ที่ระดับ 5.4 ล้านตัน โดยความต้องการทองแดงจากประเทศจีนยังคงไม่เปลี่ยนแปลง

(ที่มา : Reuters, วันที่ 28 กันยายน 2552)

บริษัท Boliden จะผลิตโลหะสังกะสีเต็มกำลังการผลิต

บริษัท Boliden จะผลิตโลหะสังกะสีเต็มกำลังการผลิตตอนสิ้นไตรมาส 3 ของปี 2552 โดยบริษัทลดการผลิตลงร้อยละ 13 เมื่อตอนต้นปีนี้ เนื่องจากความต้องการสังกะสีที่ลดลง บริษัท Boliden เป็นบริษัทที่ดำเนินกิจการด้านเหมืองแร่ทองแดงและสังกะสีในสวีเดนและไอร์แลนด์ และโรงถลุงในหลายๆประเทศ ซึ่งผลผลิตส่วนใหญ่ส่งไปจำหน่ายยังประเทศในแถบยุโรป

(ที่มา : Reuters, วันที่ 29 กันยายน 2552)

ผลผลิตทองแดงของประเทศชิลีเพิ่มขึ้น

ผลผลิตทองแดงในประเทศชิลี ซึ่งเป็นประเทศผู้ผลิตทองแดงรายใหญ่ที่สุดของโลก เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.8 ในเดือนสิงหาคม จากเมื่อตอนต้นปี เนื่องจากบริษัท Codelco และบริษัท BHP Billiton เพิ่มปริมาณการผลิต โดยผลผลิตเพิ่มขึ้นอยู่ที่ระดับ 459,823 ตันจาก 426,689 ตันเมื่อตอนต้นปี และในปีนี้อัตราทองแดงเพิ่มขึ้นเป็นสองเท่า เนื่องจากความต้องการใช้ทองแดงในอุตสาหกรรมลวดและท่อของจีนเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งจีนเป็นประเทศผู้นำเข้าทองแดงรายใหญ่ที่สุดของโลก

(ที่มา : Bloomberg, วันที่ 30 กันยายน 2552)

คาดว่าความต้องการดีบุกของโลกเพิ่มขึ้นอีกครั้งหนึ่ง

ในปี 2553 คาดว่าความต้องการดีบุกของโลกจะเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 6.7 เนื่องจากมีความต้องการโลหะดีบุกสำหรับใช้ทำบัดกรีและทำกระป๋องเพิ่มขึ้น ความต้องการดีบุกในปี 2553 คาดว่าจะอยู่ที่ระดับ 320,000 ตัน เมื่อเทียบกับปีนี้อยู่ที่ระดับ 300,000 ตัน โดยเป็นความต้องการจากจีน เกาหลีใต้ ฮ่องกง และญี่ปุ่น

อินโดนีเซีย เป็นผู้ส่งออกดีบุกรายใหญ่ที่สุดของโลก โดยในปีนี้อินโดนีเซียจะผลิตดีบุกประมาณ 100,000 ตัน โดยมีการส่งออกในช่วง 8 เดือนแรกของปีนี้อยู่ที่ระดับ 67,798 ตัน (ที่มา : Bloomberg, วันที่ 1 ตุลาคม 2552)

ยอดจำหน่ายทองคำในดูไบ ชนเขาลงอย่างต่อเนื่อง

เดือนกันยายน ยอดจำหน่ายปลีกทองคำในดูไบลดลงร้อยละ 40 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา เนื่องมาจากราคาทองคำที่เพิ่มสูงขึ้น โดยความต้องการทองคำสำหรับอุตสาหกรรมเครื่องประดับและการลงทุนในสาธารณรัฐอาหรับเอมิเรตในช่วงไตรมาส 2 อยู่ที่ระดับ 21.5 ตัน ลดลงจาก 26.6 ตันในช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา

ดูไบ เป็นเมืองที่รู้จักกันมายาวนาน ว่าเป็นตลาดทองคำ และตลาดขายปลีก ขายส่ง อัญมณีและเครื่องประดับแหล่งใหญ่ของโลก เป็นตลาดรองรับความต้องการจากโลกอาหรับ อินเดีย และนักท่องเที่ยวชาวตะวันตก

(ที่มา : BI-ME, วันที่ 5 ตุลาคม 2552)

บริษัท Pan Pacific วางแผนการผลิตทองแดง

บริษัท Pan Pacific Copper Co Ltd ผู้ผลิตทองแดงรายใหญ่ของญี่ปุ่น วางแผนการผลิตทองแดงประมาณ 286,000 ตัน ในช่วงเดือนตุลาคม-มีนาคม โดยผลผลิตลดลงร้อยละ 1.6 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันตอนต้นปี 2552 ความต้องการทองแดงของญี่ปุ่นเริ่มจะส่งสัญญาณดีขึ้น หลังจากตกฮวบลงเมื่อช่วงปลายปีที่แล้ว เนื่องจากมีการลดการผลิตในอุตสาหกรรมรถยนต์

โดยบริษัท Nippon Mining & Metals ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของบริษัท Mining Holdings Inc ถือหุ้นใน Pan Pacific ร้อยละ 66 และส่วนที่เหลือถือหุ้นโดย Mitsui Mining and Smelting Co Ltd

(ที่มา : Reuters, วันที่ 6 ตุลาคม 2552)

บริษัทหลักของยูเครน ลดการผลิต

บริษัทเหล็กระดับแนวหน้าของยูเครน ดำเนินการโดย ArcelorMittal จะลดการผลิตเหล็กกล้า ในช่วงเดือนมกราคม-กันยายน 2552 อยู่ที่ระดับ 3.52 ล้านตัน ซึ่งลดลงต่ำกว่า 35.7 ตัน เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา (ที่มา : Reuters , วันที่ 6 ตุลาคม 2552)

เบลเยียม มีการส่งออกเพอร์ที่เจียระไนแล้วอยู่ที่ระดับ 226.4 ล้านเหรียญสหรัฐ

เดือนกันยายน ปี 2553 เบลเยียมมีการส่งออกเพอร์ที่เจียระไนแล้วมูลค่า 226.42 ล้านเหรียญสหรัฐ เพิ่มขึ้นร้อยละ 176.4 เปอร์เซนต์ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา โดยในเดือนนี้ มีการส่งออกเพอร์ที่เจียระไนแล้วจำนวน 796,649 กระรัต มูลค่าเฉลี่ย 1,308.88 เหรียญสหรัฐต่อกระรัต โดยส่วนใหญ่แล้วจะส่งออกไปยังฮ่องกง และสหรัฐอเมริกา สำหรับปริมาณการนำเข้าอยู่ที่ระดับ 705,556 กระรัต มูลค่า 816.3 ล้านเหรียญสหรัฐ มูลค่าเฉลี่ย 1,156.96 เหรียญสหรัฐต่อกระรัต (ที่มา : Reuters, วันที่ 6 ตุลาคม 2552)

ราคาดีบุก ตลาดกัวลาลัมเปอร์ (KLTM) แข็งแกร่งขึ้น

ผลมาจากราคาดีบุกที่ตลาดโลหะลอนดอน (LME) แข็งแกร่งขึ้น ส่งผลให้ราคาดีบุกที่ตลาดกัวลาลัมเปอร์เพิ่มขึ้นตามตลาดโลหะลอนดอนโดยราคา อยู่ที่ระดับ 15,040 เหรียญสหรัฐต่อตัน ราคาที่ตลาด LME และตลาด KLTM มีความแตกต่างกันประมาณ 30 เหรียญสหรัฐต่อตัน (ที่มา : www.btimes.com, วันที่ 24 ตุลาคม 2552)

ในปี 2553 บริษัทผู้ผลิตอะลูมิเนียมรายใหญ่ของไต้หวันจะเพิ่มผลผลิต

ในปี 2553 บริษัท C.S Aluminium ผู้ผลิตอะลูมิเนียมแผ่นรายใหญ่ของไต้หวัน วางแผนจะเพิ่มผลผลิต เนื่องจากความต้องการที่เพิ่มขึ้นของประเทศในแถบเอเชีย ในช่วงครึ่งปีหลังของปี 2552 โดยบริษัทคาดว่าผลผลิตในปี 2553 มากกว่าปีนี้ ซึ่งผลิตได้ 120,000 ตัน ผลผลิตประมาณร้อยละ 40 จะส่งออก

บริษัท C.S Aluminium คาดว่าในปีหน้าอุปสงค์และอุปทานของตลาดอะลูมิเนียมของโลกจะสมดุล หรือจะเกิดอุปทานส่วนเกินถ้าโรงถลุงในจีนจะกลับมาเปิดใหม่ (ที่มา : Reuters, วันที่ 8 ตุลาคม 2552)

เม็กซิโก : พบลิเทียม และโปแตช จำนวนมาก

เม็กซิโกจะกลายเป็นประเทศผู้นำในการผลิตลิเทียม และโปแตชหลังจากค้นพบแร่จำนวนมาก โดยมีพื้นที่ประมาณ 40,000 เฮกเตอร์ และมีความเป็นไปได้ว่าจะเป็นหนึ่งในผู้ผลิตรายใหญ่ของโลก คาดว่าจะมีลิเทียมประมาณ 80 ล้านตัน ความต้องการลิเทียมในเม็กซิโกเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่จะใช้ในอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ (ที่มา : New York Time, วันที่ 9 ตุลาคม 2552)

ความต้องการนิกเกิลเพิ่มขึ้น

บริษัท Anglo America Plc คาดว่าความต้องการนิกเกิลของโลกจะเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะในจีน เป็นผลมาจากการต้องการในอุตสาหกรรมเหล็กกล้าไร้สนิม (Stainless steel) สำหรับราคานิกเกิลในตลาดโลหะลอนดอนเพิ่มขึ้นอยู่ที่ระดับ 20,000 เหรียญสหรัฐต่อตัน และคาดว่าราคานิกเกิลจะอยู่ระหว่าง 17,000-18,000 เหรียญสหรัฐต่อตัน (ที่มา : www.steelguru.com, วันที่ 9 ตุลาคม 2552)

สถานการณ์และแนวโน้มตลาดแร่เหล็กของโลก¹

โดย นายบุญวัฒน์ ขุนอินทร์

การผลิตแร่เหล็ก ในปี 2551 การผลิตแร่เหล็กมีมากถึง 1,724.6 ล้านตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.6 จากปี 2550 การผลิตแร่เหล็กยังคงขยายตัวอย่างต่อเนื่องเป็นปีที่ 17 ติดต่อกัน ถึงแม้ว่าอุปสงค์

เหล็กกล้าจะลดลงในช่วงไตรมาสสุดท้ายของปีก็ตาม โดยส่วนใหญ่แล้วผลผลิตแร่เหล็กในหลายประเทศจะลดลง แต่ถูกชดเชยด้วยผลผลิตแร่เหล็กที่เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากจากประเทศผู้ผลิตรายใหญ่ คือ บราซิล ออสเตรเลีย แอฟริกาใต้ และอินเดีย โดยจีนยังคงเป็นผู้ผลิตแร่เหล็กรายใหญ่ที่สุดในโลก ในปี 2551 ผลิตได้ 366 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 21.2 ของผลผลิตโลก ลดลงจากร้อยละ 22 ในปี 2250 อันดับที่สอง คือ ออสเตรเลียผลิตได้ 349.8 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 20.3 ของผลผลิตโลก อันดับที่สาม คือ บราซิลผลิตได้ 346 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 20.1 ของผลผลิตโลก ส่วนอันดับที่สี่และห้าคืออินเดียและรัสเซียตามลำดับ และเมื่อรวมผลผลิตแร่เหล็กในผู้ผลิต 5 อันดับแรกจะมีผลผลิตสูงถึง 1,375.7 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 79.8 ของผลผลิตโลก

การค้าแร่เหล็ก ในปี 2551 มีการค้าแร่เหล็กรวมทั้งสิ้น 882 ล้านตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.8 จากปี 2550 และเมื่อพิจารณาเฉพาะการค้าที่มีการขนส่งทางทะเล (ไม่รวมการขนส่งระหว่างสหรัฐอเมริกาและแคนาดา และการขนส่งภายในเครือรัฐเอกราชด้วยกัน) จะมีการค้าแร่เหล็ก 845 ล้านตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.4 จากปี 2550 โดยการค้าแร่เหล็กมีการขยายตัวอย่างมากในช่วง 3 ไตรมาสแรกของปี แต่ในไตรมาสสุดท้ายกลับหดตัวลงตามกำลังผลิตและความต้องการวัตถุดิบที่ลดลงในอุตสาหกรรมผลิตเหล็กกล้า

ในปี 2551 ออสเตรเลียส่งออกแร่เหล็กประมาณ 309 ล้านตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 16 จากปี 2550 ทำให้ออสเตรเลียกลับมาเป็นผู้ส่งออกแร่เหล็กรายใหญ่ที่สุดในโลกแทนบราซิลที่ส่งออก 282 ล้านตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.5 จากปี 2550 และอันดับที่สามคืออินเดียที่การ

ส่งออกมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องเป็นปีที่ 9 ติดต่อกัน โดยส่งออก 101 ล้านตัน

ทางด้านการนำเข้า จีนยังคงเป็นผู้นำเข้าแร่เหล็กรายใหญ่ที่สุดในโลก โดยนำเข้า 444 ล้านตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 16 จากปี 2550 อันดับที่สองคือญี่ปุ่นนำเข้า 140 ล้านตัน เพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 1.1 จากปี 2550 ส่วนอันดับที่สามและสี่คือเยอรมันและเกาหลีใต้ตามลำดับ

ผู้ผลิตแร่เหล็ก บริษัท เวล (Vale) ของบราซิลยังคงเป็นผู้ผลิตแร่เหล็กรายใหญ่ที่สุดของโลก ในปี 2551 มีผลผลิตแร่เหล็ก 303 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 17.6 ของผลผลิตโลก ลดลงเล็กน้อยจาก 308 ล้านตันในปี 2550 อันดับที่สองคือ บริษัท ริโอ ทินโต (Rio Tinto) ของออสเตรเลียมีผลผลิตแร่เหล็ก 150 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 8.7 ของผลผลิตโลก เพิ่มขึ้นจากปี 2550 เพียง 8 ล้านตัน และอันดับที่สามคือ บริษัท บีเอชพี บิลลิตัน (BHP Billiton) ของออสเตรเลียมีผลผลิตแร่เหล็ก 137 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 7.9 ของผลผลิตโลก

เมื่อรวมส่วนแบ่งตลาดของทั้ง 3 บริษัทพบว่าลดลงมาอยู่ที่ร้อยละ 34.2 เนื่องจากการขยายตัวอย่างรวดเร็วของผู้ผลิตรายย่อยในอินเดียและจีนในช่วงปี 2548-2550 นอกจากนั้นยังมีการลดกำลังผลิตลงในช่วงไตรมาสสุดท้ายของปี 2551 อีกด้วย ทำให้เป็นที่จับตามองว่าบริษัท Fortescue Metals Group (FMG) ของออสเตรเลียที่ขยายการผลิตแร่เหล็กได้อย่างรวดเร็วในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา อาจก้าวขึ้นมาเป็นยักษ์ใหญ่รายที่ 4 ต่อไป

เมื่อพิจารณาลาดการค้าแร่เหล็กที่มีการขนส่งทางทะเล ผู้ผลิตรายใหญ่ทั้ง 3 บริษัทจะมีส่วนแบ่งการตลาดรวมกันถึงร้อยละ 69 โดยบริษัท Vale มีส่วนแบ่งตลาดสูงถึงร้อยละ 33 ซึ่งตัวเลขเหล่านี้สนับสนุนการประสานความร่วมมือของทั้ง 3 บริษัทเพื่อควบคุมราคาแร่เหล็กโลกโดยผ่านระบบ Benchmark Negotiation ได้เป็นอย่างดี แต่ในปัจจุบันทั้ง 3 บริษัทมีแนวโน้มจะประสานความร่วมมือลดลง เนื่องจากบริษัท Vale และ Rio Tinto ที่เคยร่วมมือกันสร้างอำนาจต่อรองราคาแร่เหล็ก เตรียมเพิ่มกำลังการผลิตเพื่อรองรับความต้องการแร่เหล็กจากจีนที่เพิ่มขึ้นจากการทยอยปิดตัวของเหมืองแร่เหล็กท้องถิ่นในจีน คาดว่าจะทำให้ทั้ง 3 บริษัทกลับไปมีส่วนแบ่งการตลาดเหมือนช่วงปี 2546-2548 อีกครั้ง

¹ แปลและเรียบเรียงจาก Magnus Ericsson and Anton Lof. *Iron Ore Outlook: Facing a Slow Climb Out of the Pit* "ENGINEERING AND MINING JOURNAL" ฉบับ July/August 2009 หน้า 36-41.

นอกจากนั้นแผนการรวมกิจการระหว่างบริษัท Rio Tinto และ BHP Billiton เพื่อสร้างอำนาจผูกขาดยังถูกต่อต้านจากจีนและญี่ปุ่นอีกด้วย

ราคาแร่เหล็ก ราคาแร่เหล็กในตลาดโลกขึ้นอยู่กับราคาแร่เหล็กนำเข้าของบริษัทผลิตเหล็กกล้าจากจีนและญี่ปุ่นที่เป็นผู้นำเข้าแร่เหล็กรายใหญ่ของโลกเป็นสำคัญ โดยการเจรจาระหว่างผู้ผลิตรายใหญ่ทั้ง 3 บริษัทกับบริษัทผลิตเหล็กกล้าจากญี่ปุ่นได้ข้อยุติในเดือนมิถุนายน 2552 โดยบริษัท Rio Tinto ลดราคาแร่เหล็กบดละเอียดลงร้อยละ 33 และลดราคาแร่เหล็กไม่บดละเอียดลงร้อยละ 44.5 ทำให้ราคาแร่เหล็กบดละเอียดและไม่บดละเอียดลดลงมาอยู่ที่ 97 และ 112 เซนต์ต่อตันน้ำหนักแห้ง (¢/dmtu) ตามลำดับ และบริษัท BHP Billiton ได้ใช้ราคาดังกล่าวเป็นราคาอ้างอิงตามระบบ Benchmark Negotiation สำหรับบริษัท Vale ลดราคาแร่เหล็กบดละเอียดลงร้อยละ 28 ทำให้ราคาแร่เหล็กบดละเอียด Southeastern และ Carajas ลดลงมาอยู่ที่ 85.43 และ 89.87 เซนต์ต่อตันน้ำหนักแห้งตามลำดับ และลดราคาแร่เหล็กไม่บดละเอียดลงร้อยละ 44.5 มาอยู่ที่ 99.42 เซนต์ต่อตันน้ำหนักแห้ง ซึ่งราคาที่ต่ำกว่าของบริษัท Vale จะสามารถขจัดความได้เปรียบในเรื่องค่าระวางเรือ (Freight Premium) ของคู่แข่งจากออสเตรเลียได้

ส่วนการเจรจากับบริษัทผลิตเหล็กกล้าจากจีนเพิ่งได้ข้อยุติในเดือนสิงหาคม 2552 หลังจากยืดเยื้อมาเป็นเวลานานเนื่องจากจีนต้องการราคาแร่เหล็กที่ลดลงถึงร้อยละ 50-60 จากปี 2551 หรือที่ระดับเดียวกับปี 2550 เป็นอย่างน้อย แต่ผู้ผลิตรายใหญ่ทั้ง 3 บริษัทใช้อำนาจต่อรองที่มีอยู่ในกรณีที่จะเสนอราคาในระดับเดียวกับญี่ปุ่น ทำให้จีนหันไปเจรจากับบริษัท FMG แทน โดยบริษัท FMG ตกลงลดราคาแร่เหล็กบดละเอียดและราคาแร่เหล็กไม่บดละเอียดลงมาอยู่ที่ 94 และ 100 เซนต์ต่อตันน้ำหนักแห้งตามลำดับ นอกจากนี้จีนยังให้สิทธิกับบริษัท FMG เป็นบริษัทแรกที่จีนจะเจรจาราคาซื้อแร่เหล็กในปีหน้าอีกด้วย ผลของข้อตกลงดังกล่าวทำให้เกิดผลประโยชน์กับทั้ง 2 ฝ่าย คือ ทำให้จีนสามารถเพิ่มอำนาจต่อรองในฐานะที่เป็นผู้นำเข้าแร่เหล็กรายใหญ่ที่สุดในโลกได้ และทำให้บริษัท FMG แย่งชิงส่วนแบ่งการตลาดมาจากผู้ผลิตรายใหญ่ทั้ง 3 บริษัทได้

การลงทุนในเมืองแร่เหล็กโครงการใหม่ ศักยภาพของเมืองแร่เหล็กโครงการใหม่ในปี 2551 มีปริมาณ 90 ล้านตัน น้อยกว่าปี 2550 ที่ทำสถิติสูงที่สุดถึง 130 ล้านตัน ปริมาณดังกล่าวเป็นการนับ

เฉพาะเหมืองแร่โครงการใหม่ แต่ไม่รวมเหมืองแร่รายย่อยในจีน อินเดีย และบราซิล เนื่องจากไม่มีการเปิดเผยข้อมูลการผลิต และไม่นับรวมศักยภาพที่เพิ่มขึ้นจากการแก้ปัญหาคอขวดการผลิต หรือการรวมกิจการของเหมืองที่มีอยู่แล้ว

ผลของอุปสงค์แร่เหล็กที่ขยายตัวมากกว่าที่คาดการณ์ไว้ ประกอบกับผลผลิตในระยะแรกจากเหมืองแร่โครงการใหม่ยังไม่เพียงพอต่อการขยายตัวของอุปสงค์ ทำให้เกิดการเพิ่มขึ้นของราคาแร่เหล็กในปี 2551 ซึ่งเป็นสิ่งจูงใจให้ผู้ผลิตแร่เหล็กลงทุนในเมืองแร่โครงการใหม่มากขึ้นเพื่อขยายการผลิตให้เพียงพอต่อความต้องการของตลาด โดยเฉพาะบริษัทผู้ผลิตขนาดกลางและเล็กที่ขยายการผลิตได้เร็วกว่าผู้ผลิตรายใหญ่ทั้ง 3 บริษัท ทำให้ทั้ง 3 บริษัทเริ่มตระหนักถึงคู่แข่งรายใหม่ที่จะเกิดขึ้น จนต้องขยายการผลิตด้วยการลงทุนในเมืองแร่โครงการใหม่ตามไปด้วยเพื่อรักษาส่วนแบ่งการตลาดไว้ แต่ในไตรมาสสุดท้ายของปี 2551 เกิดการหดตัวของอุปสงค์อย่างกะทันหันทำให้ระยะเฟื่องฟูสิ้นสุดลง ทำให้ราคาแร่เหล็กปรับตัวลดลงตามไปด้วย โครงการเหมืองแร่จำนวนมากที่อยู่ในระยะเริ่มต้นอาจจะต้องหยุดทำการผลิตในช่วง 2-3 ปีข้างหน้า เหลือเพียงเหมืองแร่ที่สามารถแข่งขันได้เปิดทำการต่อไป ดังนั้นในช่วง 2-3 ปีข้างหน้าจะมีการลงทุนในเมืองแร่โครงการใหม่น้อยมาก เนื่องจากยังมีเหมืองแร่ที่ยังค้างอยู่ในระยะเริ่มต้นเป็นจำนวนมาก

แนวโน้มตลาดแร่เหล็กโลก สมาคมเหล็กกล้าโลก (World Steel Association) คาดการณ์ว่าในปี 2552 ปริมาณการใช้เหล็กกล้าจะลดลงถึงร้อยละ 15 ทำให้แนวโน้มของตลาดแร่เหล็กโลกจะยังมีอุปทานส่วนเกินอยู่ และต่อเนื่องไปจนถึงปี 2553 ส่วนราคาแร่เหล็กจะปรับตัวจนมีเสถียรภาพในปี 2553 ก่อนที่จะปรับตัวเพิ่มขึ้นในปี 2554

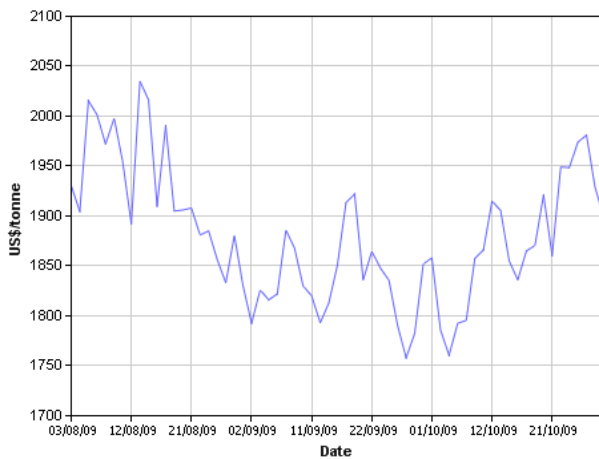
อย่างไรก็ตาม การคาดการณ์ดังกล่าวอาจไม่ถูกต้องหากมีปัจจัยมากระทบ คือ ค่าระวางเรือลดลง และต้นทุนการทำเหมืองในจีนเพิ่มขึ้น (ในขณะที่ราคาแร่เหล็กก็ลดลงด้วยเช่นกัน) จนทำให้ผู้ผลิตแร่เหล็กรายย่อยในจีนต้องหยุดการผลิตหรือปิดตัวลง ซึ่งจะทำให้อุปสงค์แร่เหล็กในจีนถูกทดแทนด้วยการนำเข้าแร่เหล็กจากบราซิลและออสเตรเลีย (โดยเฉพาะจากผู้ผลิตรายใหญ่ทั้ง 3 บริษัท) และยังขึ้นอยู่กับ การปรับตัวเพิ่มขึ้นของอุปสงค์เหล็กกล้าอีกด้วย

ราคาแร่และโลหะที่น่าสนใจ

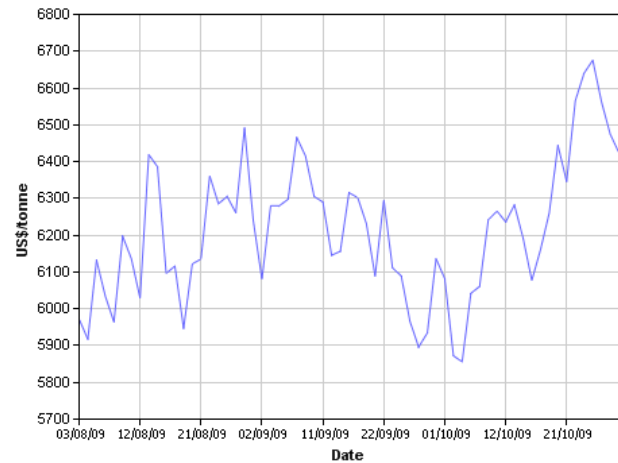
โดย นายจรินทร์ ชลไพศาล

Non-ferrous metals (www.lme.com)

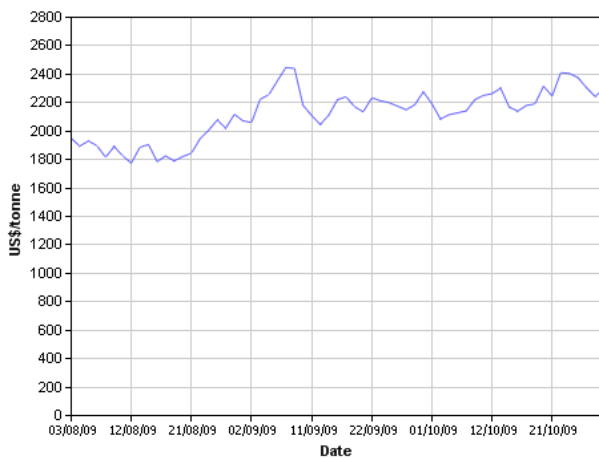
ราคาโลหะอะลูมิเนียม ช่วง 1 ส.ค.- 30 ต.ค. 52

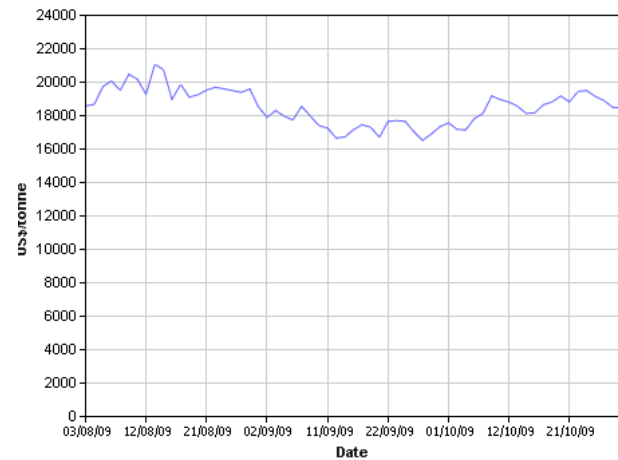
ราคาโลหะทองแดง ช่วง 1 ส.ค.- 30 ต.ค. 52

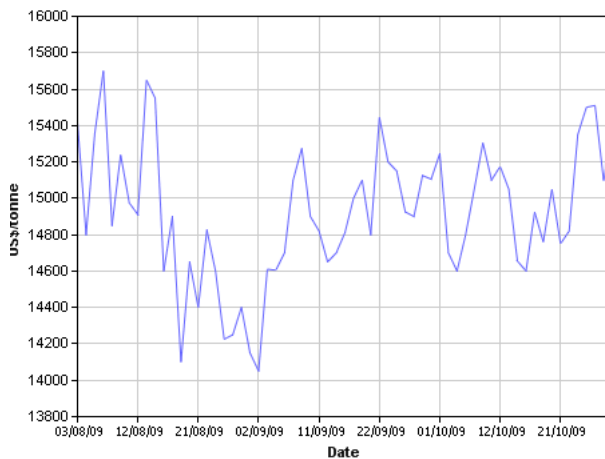
ราคาโลหะตะกั่ว ช่วง 1 ส.ค.- 30 ต.ค. 52

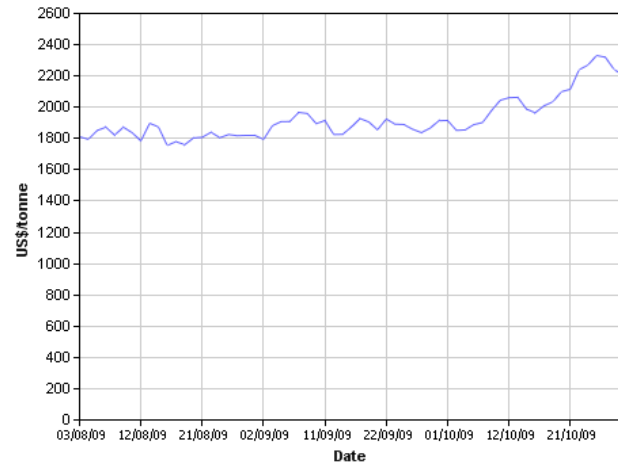
ราคาโลหะนิกเกิล ช่วง 1 ส.ค.- 30 ต.ค. 52

ราคาโลหะดีบุก ช่วง 1 ส.ค.- 30 ต.ค. 52

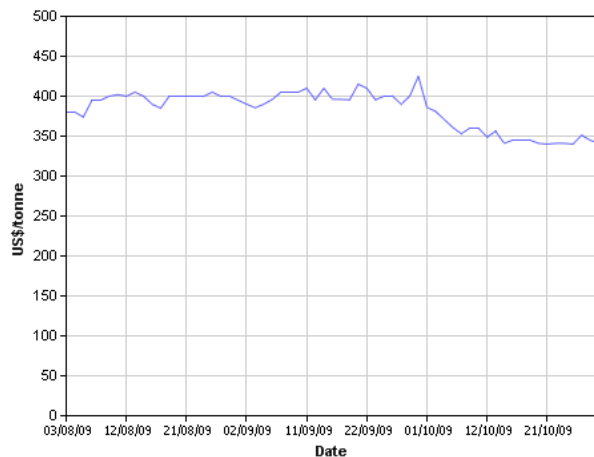

ราคาโลหะสังกะสี ช่วง 1 ส.ค.- 30 ต.ค. 52

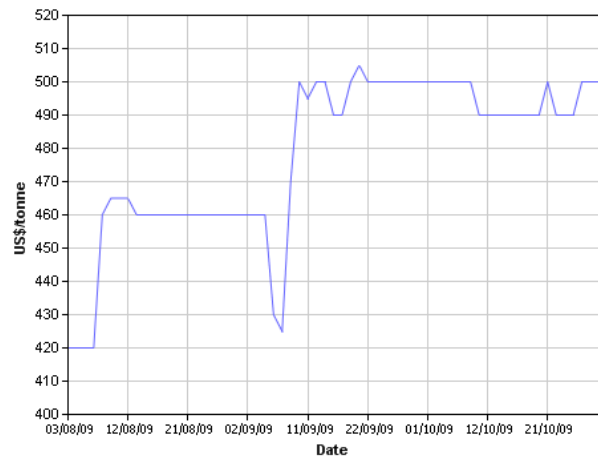

Steel Billet (www.lme.com)

ราคา Mediterranean Steel Billet ช่วง 1 ส.ค.- 30 ต.ค. 52

ราคา Far East Steel Billet ช่วง 1 ส.ค.- 30 ต.ค. 52

Precious Metals (www.metalprices.com)

ราคาโลหะทองคำ ช่วง 1 ส.ค.- 30 ต.ค. 52

ราคาโลหะเงิน ช่วง 1 ส.ค.- 30 ต.ค. 52

ราคาแร่ที่น่าสนใจ

ชนิดแร่	หน่วย	ตุลาคม 52	กันยายน 52
Antimony ⁽¹⁾	US\$/ton	6,150	4,950
Barite ⁽²⁾			
- Chemical grade (Chinese, CIF Gulf Coast)	US\$/ton	92-114	92-114
- Drilling grade (Unground) (API Grade, Chinese Gulf Coast)		97-99	97-99
Coal (Newcastle Coal Price Index) ⁽³⁾	US\$/ton	n.a.	68.16
Diatomite ⁽²⁾ (USA, flux-calcined filter-aids, del UK)	£/ton	380-420	380-420
Feldspar ⁽²⁾			
- Turkish, FOB Gulluk, Na feldspar, Crude, -10mm size bulk	US\$/ton	22-23	22-23
- Turkish, FOB Gulluk, Na feldspar, Glass grade, -500 microns, bagged		70	70
Gypsum ⁽⁴⁾ (Thailand export price)	฿/ton	n.a.	559.8
Iron ore ⁽⁵⁾ (HS 2601: China import from Australia price)	US\$/ton	n.a.	79.9
Kaolin ⁽²⁾			
- No 1 paper coating grade, Ex-Georgia plant, s.ton	US\$/ton	146-185	146-185
- No 2 paper coating grade, Ex-Georgia plant, s.ton		95-147	95-147
Manganese ⁽¹⁾	US\$/ton	2,600	2,600
Mercury ⁽¹⁾	US\$/flask	600	600
Potash ⁽²⁾ (Muriate 60% K ₂ O, Standard, bulk, FOB Saskatchewan)	C\$/ton	500-530	500-530
Silver ⁽¹⁾	US\$/tr.oz	16.8	15.9
Tantalum ⁽¹⁾	US\$/lb.	39.5	39.5
Tin ⁽¹⁾	US\$/kg	14.8	14.5
Tungsten ⁽¹⁾	US\$/ton	14,465	14,465
Zinc ore ⁽⁵⁾ (HS 2608: China import from Australia price)	US\$/ton	n.a.	487.4

ที่มา: 1) www.mineralprices.com

2) วารสาร Industrial Mineral

3) www.globalcoal.com

4) กรมศุลกากร

5) www.gtis.com/gta

มุมมองทางเศรษฐศาสตร์

โครงสร้างแรงจูงใจในการบริหารจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อม

โดย นายจรินทร์ ชลไพศาล

คอลัมน์ “มุมมองทางเศรษฐศาสตร์” นี้ ผู้เขียนตั้งใจว่าจะนำเสนอข้อคิดเห็นหรือมุมมองทางเศรษฐศาสตร์ของผู้เขียนจากการที่ได้มีโอกาสเข้าร่วมประชุม สัมมนา อ่านบทความที่น่าสนใจ หรือทำกิจกรรมต่างๆ ในรอบ 1-2 เดือนที่ผ่านมา¹

สำหรับในช่วงเดือนกันยายน-ตุลาคม 2552 ผู้เขียนได้มีโอกาสไปร่วมงานสัมมนาเรื่อง “แนวทางในการพัฒนากฎหมายและกลไกของรัฐเพื่อการป้องกันและฟื้นฟูการปนเปื้อนดินและน้ำใต้ดิน” เรื่อง “ปฏิรูปสังคมไทยให้เข้มแข็งได้อย่างไร: ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม” และเรื่อง “วิพากษ์ประกาศโครงการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบรุนแรงตามรัฐธรรมนูญมาตรา 67: บทพิสูจน์สิทธิชุมชน” ซึ่งทั้ง 3 เรื่องมีเนื้อหาสอดคล้องกันในเรื่องปัญหาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการประกอบการ

ผู้เข้าร่วมสัมมนาส่วนหนึ่งเชื่อว่าปัญหาสิ่งแวดล้อมเกิดจากการที่ผู้ประกอบการขาดจิตสำนึกในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม บางส่วนเชื่อว่าผู้ประกอบการไม่เจตนาจะก่อมลพิษแต่เกิดจากการรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ซึ่งโดยส่วนตัวผู้เขียนมีความเห็นว่าต้นเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่เกิดมาจากปัญหา “โครงสร้างแรงจูงใจ (Incentive structure)” ในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมไม่จูงใจให้ผู้ประกอบการปฏิบัติตามกฎหมายสิ่งแวดล้อม (ดูแผนภาพหน้าถัดไปประกอบ)

ในทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การที่ผู้ประกอบการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายมีสาเหตุมาจากผลประโยชน์สุทธิของการปฏิบัติตามกฎหมายต่ำกว่าการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย² ซึ่งอาจเป็นผลจากระดับ

การตรวจสอบและกำกับดูแลที่น้อยเกินไปของประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและหน่วยงานกำกับดูแล ระดับการตรวจสอบของประชาชนที่น้อยเกินไปอาจมีสาเหตุมาจากผลประโยชน์สุทธิจากการตรวจสอบต่ำกว่าการไม่ตรวจสอบ ในขณะที่ระดับการตรวจสอบและกำกับดูแลของหน่วยงานกำกับดูแลที่น้อยเกินไปอาจมีสาเหตุสำคัญ 2 ประการ คือ

1. ปัญหาความขัดแย้งของผลประโยชน์ (Conflict of interest) ทำให้หน่วยงานกำกับดูแลมีแรงจูงใจที่จะไม่กำกับดูแล เช่น หากกำกับดูแลด้านสิ่งแวดล้อมเข้มงวดมากอาจเพิ่มต้นทุนของผู้ประกอบการทำให้ผู้ประกอบการไม่สามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้ ซึ่งอาจส่งผลเสียต่อหน้าที่การงานอันเป็นผลประโยชน์ของตนเอง แต่ขัดแย้งกับผลประโยชน์ของประเทศชาติ นอกจากนี้บางหน่วยงานยังมีการกีดกันการส่งเสริมการประกอบการด้วย ซึ่งการกีดกันดังกล่าวทำให้การกีดกันการกำกับดูแลค่อนข้างมีปัญหาในทางปฏิบัติ

2. ปัญหาความไม่ชัดเจนและทับซ้อนกันในด้านหน้าที่และสิทธิของหน่วยงานกำกับดูแล (Property rights are not well defined) ตัวอย่างเช่น ในกรณีที่มีผู้ประกอบการลักลอบฝังกลบทางแรมนอกเขตประทานบัตรซึ่งก่อให้เกิดมลภาวะต่อชาวบ้านบริเวณใกล้เคียง อาจมีหน่วยงานกำกับดูแลด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องไม่ต่ำกว่า 3-4 หน่วยงาน เช่น กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กรมควบคุมมลพิษ กรมอนามัย และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น โดยในทางปฏิบัติมักจะเกิดปัญหว่าหน่วยงานใดควรจะเป็นหน่วยงานที่ต้องทำหน้าที่ตรวจสอบ หน่วยงานใดต้องทำหน้าที่ฟื้นฟู ควรใช้งบประมาณการฟื้นฟูพื้นที่หรือชดเชยความเสียหายจากหน่วยงานใด เป็นต้น ซึ่งในกรณีที่ไม่สามารถระบุได้อย่างชัดเจนว่าเป็นหน้าที่ของหน่วยงานใด ผลสุดท้ายจะไม่ มีหน่วยงานใดที่เข้าไปดำเนินการแก้ไขปัญหาหรือฟื้นฟูพื้นที่ที่เกิดความเสียหาย

ผู้เขียนคิดว่าการแก้ปัญหาดังกล่าวข้างต้นจำเป็นต้องแก้ปัญหาคือ “โครงสร้างแรงจูงใจ” ในการบริหารจัดการ

¹ มุมมองของผู้เขียนอาจสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับมุมมองของนักเศรษฐศาสตร์ท่านอื่นๆ รวมทั้งมุมมองของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ดังนั้นโปรดใช้วิจารณญาณในการอ่าน

² ผลประโยชน์สุทธิ (Net benefit) ของการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย หมายถึงผลประโยชน์ (Benefit) ของการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย เช่น การประหยัดค่าใช้จ่ายในการดำเนินการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม หักลบกับต้นทุน (Cost) หรือโทษของการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งนักเศรษฐศาสตร์เชื่อว่าโทษของการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายมีความไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับระดับของการ

ตรวจสอบและบังคับใช้กฎหมาย เช่น ความน่าจะเป็นของการถูกตรวจพบว่าไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ความน่าจะเป็นที่จะถูกลงโทษเมื่อถูกตรวจพบ และบทลงโทษของการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย เป็นต้น

สิ่งแวดล้อม ซึ่งสามารถกระทำได้น้อย 3 แนวทาง ดังต่อไปนี้

1. ทำให้ผลประโยชน์สุทธิของประชาชนในการตรวจสอบดูแลมากกว่าการไม่ตรวจสอบดูแล โดยการเพิ่มผลประโยชน์และลดต้นทุนในการตรวจสอบดูแล กรณีการเพิ่มผลประโยชน์จากการตรวจสอบดูแลอาจทำได้โดยการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโทษหรือผลกระทบต่อสุขภาพจากมลภาวะต่างๆ แก่ประชาชน การให้เงินรางวัลแก่ประชาชนที่สามารถหาหลักฐานการกระทำผิดกฎหมายด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น และในกรณีการลดต้นทุนในการตรวจสอบดูแลอาจทำได้โดยการลดต้นทุนข้อมูลข่าวสาร (Information cost) โดยการแจ้งสถานการณ์มลภาวะในพื้นที่และผลการตรวจสอบสถานประกอบการในพื้นที่ให้ประชาชนบริเวณรอบ หรือลดต้นทุนในการร้องเรียนและการต่อสู้คดีความ เช่น กำหนดให้มีศูนย์คุ้มครองประชาชนจากปัญหาสิ่งแวดล้อมดังเช่นศูนย์คุ้มครองผู้บริโภค เป็นต้น

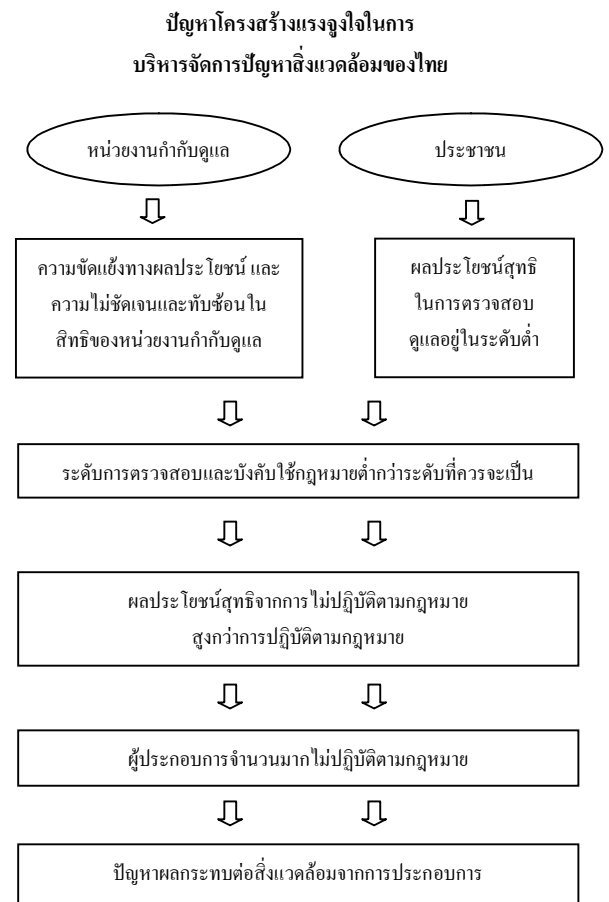
2. ทำให้ผลประโยชน์สุทธิของการกำกับดูแลมากกว่าการไม่กำกับดูแลสำหรับหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแล ซึ่งอาจทำได้โดยการเพิ่มต้นทุนของการไม่กำกับดูแล เช่น กำหนดให้หน่วยงานกำกับดูแลเปิดเผยกระบวนการตรวจสอบ ผลการตรวจสอบและกำกับดูแลแก่สาธารณะชน หรือกำหนดให้มีหน่วยงานอิสระตรวจสอบการกำกับดูแลของหน่วยงานกำกับดูแลอีกทีหนึ่ง เป็นต้น

3. ให้มีการกำกับดูแลด้านสิ่งแวดล้อมแบบรวมศูนย์ โดยอาจกำหนดให้มีหน่วยงานกลางที่เป็นอิสระทำหน้าที่ตรวจสอบและกำกับดูแลสิ่งแวดล้อมของทุกๆ แหล่งที่ก่อมลพิษ ดังเช่น Environmental Protection Agency (EPA) ในประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นต้น ซึ่งแนวทางนี้อาจช่วยแก้ปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนของหน่วยงานกำกับดูแล รวมทั้งปัญหาความไม่ชัดเจนและทับซ้อนของอำนาจหน้าที่และสิทธิของหน่วยงานกำกับดูแลด้านสิ่งแวดล้อมต่างๆ ได้

ข้อเสนอแนะทั้ง 3 ข้อจะทำให้มีการตรวจสอบและกำกับดูแลเพิ่มขึ้น ทำให้ต้นทุนของการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายของผู้ประกอบการสูงขึ้น ซึ่งอาจส่งผลให้ผลประโยชน์สุทธิของผู้ประกอบการจากการปฏิบัติตามกฎหมายมากกว่าการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย และเมื่อผู้ประกอบการปฏิบัติตามกฎหมายปัญหาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการประกอบการย่อมลดลง

ตราบไคที่โครงสร้างแรงจูงใจในการบริหารจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมยังไม่ได้รับการแก้ไข การกำหนดประเภทโครงการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบรุนแรงตามรัฐธรรมนูญมาตรา 67 รวมทั้งแนวทางการให้ผู้ประกอบการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือ

ต่อสุขภาพนั้นคงไม่มีประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมเท่าใดนัก

สารนำรู้

ความหมายและความสำคัญของกฎบัตรอาเซียน

โดย นางสาวสุรณี ปาลวงค์

“กฎบัตรอาเซียน” ทำหน้าที่เสมือนเป็นธรรมนูญหรือกฎหมายสูงสุดของอาเซียน เป็นความตกลงระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนที่กำหนดกรอบโครงสร้างองค์กร เป้าหมาย หลักการ และกลไกที่สำคัญ

ต่างๆ ภายในอาเซียน มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อ

(1) เพิ่มประสิทธิภาพของอาเซียนในการดำเนินการตามเป้าหมายต่างๆ โดยเฉพาะความพยายามของอาเซียนที่จะรวมตัวกันเป็น ‘ประชาคม’ ภายในปี 2558

(2) สร้างกลไกที่จะส่งเสริมให้รัฐสมาชิกปฏิบัติตามความตกลงต่าง ๆ ของอาเซียน

(3) ทำให้อาเซียนเป็นองค์กรที่ใกล้ชิดและสร้างประโยชน์ต่อประชาชนอย่างแท้จริงมากขึ้น โดยการบังคับใช้ของกฎบัตรฯ จะทำให้อาเซียนเป็นองค์กรที่มีทิศทางของการดำเนินงานอย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ข้างต้น กฎบัตรอาเซียน จะก่อให้เกิดการปรับปรุงและปรับเปลี่ยนโครงสร้างการดำเนินงานของอาเซียนครั้งสำคัญ เช่น

(1) การจัดตั้งองค์กรสิทธิมนุษยชนของอาเซียน ซึ่งจะถือเป็นครั้งแรกที่อาเซียนมีองค์กรเฉพาะที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการปกป้องและส่งเสริมสิทธิมนุษยชนของประเทศสมาชิกอาเซียน โดยในขณะนี้ อาเซียนกำลังอยู่ระหว่างการยกร่างขอบเขตอำนาจและหน้าที่ขององค์กรดังกล่าว

(2) การจัดตั้งคณะกรรมการผู้แทนถาวรประจำอาเซียน ณ กรุงจาการ์ตา ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกระดับเอกอัครราชทูตจากทุกประเทศสมาชิกอาเซียน โดยคณะกรรมการนี้ มีภารกิจหลักในการให้นโยบายและติดตามการทำงานของอาเซียนและสำนักเลขาธิการอาเซียน

(3) การเพิ่มบทบาทของประธานอาเซียนเพื่อให้อาเซียนสามารถตอบสนองต่อสถานการณ์ฉุกเฉินได้อย่างทันทั่วทั้งที่ รวมถึงการจัดให้มีการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน 2 ครั้งต่อปี ซึ่งเพิ่มจากปัจจุบันที่ผู้นำอาเซียนพบเพื่อหารือกันเพียงปีละหนึ่งครั้ง

(4) การจัดตั้งกลไกให้องค์กรภาคประชาสังคมของประเทศสมาชิกอาเซียนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและดำเนินงานของอาเซียนมากขึ้น เป็นต้น

แรงผลักดันสำคัญที่ทำให้อาเซียนต้องจัดทำกฎบัตรฯ คือ ตลอดระยะเวลา 41 ปี ที่ผ่านมาของการก่อตั้งองค์กรอาเซียนขาดกลไกหรือมาตรการบังคับในกรณีที่มีประเทศสมาชิก ไม่ปฏิบัติตามพันธกรณีที่ได้ตกลงกันไว้แล้ว และการที่องค์กรอาเซียนเองไม่มีสถานะทางกฎหมาย (legal entity) ซึ่งปัญหาเหล่านี้ ทำให้อาเซียนขาดความน่าเชื่อถือ และเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการรวมตัวกันของอาเซียน รวมถึงความพยายามในการจัดตั้ง “ประชาคมอาเซียน” ภายในปีเป้าหมาย 2558

กฎบัตรอาเซียน ซึ่งได้รับการรับรองจากผู้นำประเทศสมาชิกอาเซียนเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2550 จะก่อให้เกิดการปรับปรุงและปรับเปลี่ยนโครงสร้างการดำเนินงานของอาเซียนครั้งสำคัญ เช่น

(1) การจัดตั้งองค์กรสิทธิมนุษยชนของอาเซียน ซึ่งจะถือเป็นครั้งแรกที่อาเซียนมีองค์กรเฉพาะที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการปกป้องและส่งเสริมสิทธิมนุษยชนของประเทศสมาชิกอาเซียน โดยในขณะนี้ อาเซียนกำลัง อยู่ระหว่างการยกร่างขอบเขตอำนาจและหน้าที่ขององค์กรดังกล่าว

(2) การจัดตั้งกลไกให้องค์กร ภาคประชาสังคมของประเทศสมาชิกอาเซียนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและดำเนินงานของอาเซียนมากขึ้น

(3) การเพิ่มบทบาทของประธานอาเซียนเพื่อให้อาเซียนสามารถตอบสนองต่อสถานการณ์ฉุกเฉินได้อย่างทันทั่วทั้งที่ รวมถึงการจัดให้มีการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน 2 ครั้งต่อปี ซึ่งเพิ่มจากปัจจุบันที่ผู้นำอาเซียนพบเพื่อหารือกันเพียงปีละหนึ่งครั้ง และ

(4) การเสริมสร้างกลไกระงับข้อพิพาท หรือกลไกการทำให้สมาชิกปฏิบัติตามข้อตกลงต่างๆ ที่ได้เห็นชอบกันไว้แล้ว รวมถึงการให้อำนาจเลขาธิการอาเซียนสอดส่องและรายงานการปฏิบัติตามความตกลงของประเทศสมาชิก เป็นต้น